

Læreplan i kommunikasjon og kultur

Fastsatt som forskrift av Utdanningsdirektoratet 17.12.2024 etter delegasjon i brev av 25. juni 2024 fra Kunnskapsdepartementet med hjemmel i lov 9. juni 2023 nr. 30 om grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 1-4.

Gjelder fra 01.01.2025

Om fagene

Fagenes relevans og sentrale verdier

Kommunikasjon og kultur er et fag som handler om kommunikasjon, språk og kulturforståelse. Faget skal bidra til at elevene utvikler bevissthet om hvordan kommunikasjon utformes og fortolkes i et kulturelt perspektiv. Gjennom utforskende, analyserende og skapende prosesser skal faget bidra til at elevene tilegner seg egnede verktøy for kommunikasjon. Kunnskap om kommunikasjon og kultur ruste elevene til å bygge meningsfulle relasjoner, orientere seg i samfunnet og mestre framtidens arbeidsliv, som stiller krav til variert kompetanse i tekstskaping og kildekritikk.

Alle fag skal bidra til å realisere verdigrunnet for opplæringen. Kommunikasjon og kultur skal bidra til anerkjennelse av og forståelse for hvordan ulike kulturer kommuniserer, og for deres verdier og tradisjoner. Faget skal bidra til at elevene får mulighet til å erfare hvordan dialog og meningsbrytning er grunnleggende som sosial aktivitet og i egen identitetsutvikling. Det skal videre bidra til å gjøre elevene bevisst på hvordan kunnskap om språk, kultur, kommunikasjon og tekst kan åpne dører mot verden og fremtiden. Faget skal stimulere elevenes kreativitet og utforskertrang gjennom møter med et rikt utvalg av uttrykk fra ulike tekstkulturer, og gjennom forskjellige medier.

Kjerneelementer

Tekst og virkelighet

Kjerneelementet tekst og virkelighet handler om hvordan individets og fellesskapets virkelighetsforståelse kommer til uttrykk i tekst. Videre handler det om å utforske og analysere konkrete tekstuttrykk. Det handler også om at virkelighetsforståelse er kulturelt betinget og dynamisk, og at tekster og kulturer gjensidig påvirker hverandre. Tekst og virkelighet handler også om hvordan tekstkulturer forandrer og utvikler seg over tid, og hvordan tekstskaping påvirkes av sosiale faktorer og teknologiske muligheter.

Kommunikasjon

Kjerneelementet kommunikasjon handler om utvikling av kommunikasjonsferdigheter gjennom ulike kommunikasjonsformer. Det handler også om å tolke og skape tekster. Videre handler det om egen og andres rolle i forskjellige kommunikasjonssituasjoner og hvordan kommunikasjon tilpasses kontekst og formål.

Kulturell identitet

Kjerneelementet kulturell identitet handler om hvordan mennesker kommuniserer sin kulturelle tilhørighet. Videre handler det om kulturuttrykkenes rolle i konstruksjon og representasjon av personlig og kulturell identitet. Det handler også om hvordan kulturuttrykk bevarer og utfordrer normer og verdier i et fellesskap og hvordan tradisjoner og tradisjonsbrudd kommer til uttrykk. Kjerneelementet handler om majoriteters og minoriteters perspektiv i arbeid med kommunikasjon og kulturforståelse.

Teori og metode

Kjerneelementet teori og metode handler om ulike teorier og analysemetoder i møte med ulike tekstuttrykk og i utvikling av egen kommunikasjon. Videre handler det om kildekritikk og utvikling av digital dømmekraft.

Tverrfaglige temaer

Folkehelse og livsmestring

I kommunikasjon og kultur handler det tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring om å bruke kompetanse i kommunikasjon til å forstå og håndtere mellommenneskelige relasjoner. Videre handler det om å bli bevisst medienes påvirkningskraft på en måte som gjør elevene bedre i stand til å reflektere over og håndtere sin egen mediebruk. Det handler også om å utvikle kritisk tenkning i møte med en kompleks og dynamisk medievirkelighet. Videre handler det om hvilke kulturelle uttrykk som er sentrale for å utvikle og uttrykke identitet og gi en trygg plattform for å kunne ta egne valg og samhandle.

Demokrati og medborgerskap

I kommunikasjon og kultur handler det tverrfaglige temaet demokrati og medborgerskap om å utvikle redskaper for kommunikasjon for å delta konstruktivt i dialog og meningsbrytning. Kunnskap om interkulturell kommunikasjon utvikler forståelse for andres perspektiver, holdninger og livsanskuelser. Videre handler det om å bli kjent med kulturelle brytninger i minoritets- og majoritetsperspektiv og dermed utvikle bevissthet om å verne om mindretallets rettigheter.

Grunnleggende ferdigheter

Muntlige ferdigheter

Muntlige ferdigheter i kommunikasjon og kultur innebærer å lytte og å formulere egen kommunikasjon i en rekke situasjoner. Det innebærer å forstå teori om hvordan man velger form og innhold ut fra formålet, men også å

forstå ståstedet til den man lytter til, særlig de kulturelle elementene som er relevante. Muntlige ferdigheter innebærer å beherske verbal og ikke-verbal kommunikasjon, og å bruke fagspråk i drøfting og refleksjon over faglige emner.

Å kunne skrive

Å kunne skrive i kommunikasjon og kultur innebærer å kunne formulere sammenhengende drøftinger og analyser med utgangspunkt i kjente og ukjente tekster. Det innebærer å bruke fagbegreper og teorier for å utforme tekster tilpasset mottaker og formål. Det innebærer også å kunne skape tekster som effektivt og kreativt utnytter mulighetene ulike modaliteter og teksttyper tilbyr.

Å kunne lese

Å kunne lese i kommunikasjon og kultur innebærer å forstå hvilke elementer tekster er satt sammen av, sammenhengen mellom dem og funksjonen de har i kommunikasjonssituasjonen de står i. Det innebærer å kunne lese varierte typer tekster, fra et rikt utvalg av kontekster og medier, og å kunne forstå et bredt spekter av krevende og komplekse tekster ved hjelp av egnet teori.

Digitale ferdigheter

Digitale ferdigheter i kommunikasjon og kultur innebærer å velge og bruke digitale verktøy, medier og ressurser for å tilegne seg kunnskap og for å kommunisere i mange ulike situasjoner på en selvstendig, kritisk og ansvarlig måte. Det innebærer også å bruke digital dømmekraft i bruken av ulike kilder og i innhenting av informasjon som grunnlag for egen kommunikasjon.

Kompetansemål og vurdering

Kompetansemål og vurdering kommunikasjon og kultur 1

Kompetansemål etter kommunikasjon og kultur 1

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- beskrive og bruke teorier om kultur, tegn, språk, argumentasjon og kommunikasjon
- sammenligne hvordan ulike kulturer uttrykker normer, verdier og tradisjoner
- forstå hvordan kulturer og kulturelle normer skaper forutsetninger for tekstskaping

- beskrive og reflektere over hvordan kommunikasjon påvirkes av kulturelle og sosiale faktorer
- utforske og beskrive interkulturell kommunikasjon
- drøfte ulike mediers betydning for individ og samfunn
- analysere hvordan tekster fra ulike tekstkulturer er komponert og satt sammen av ulike elementer
- utforske og tolke egen og andres bruk av verbal og ikke-verbal kommunikasjon i ulike kommunikasjonssituasjoner
- utvikle tekster tilpasset ulike kommunikasjonssituasjoner
- vurdere kilders troverdighet og bruke dem på en etterrettelig måte

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i kommunikasjon og kultur 1. Elevene viser og utvikler kompetanse i faget når de kommuniserer verbalt og ikke-verbalt, tilpasset formål, mottaker og kulturkontekst. Videre viser og utvikler de kompetanse når de anvender fagbegreper og teorier i vurderinger, drøftinger og analyser av kjente og ukjente tekster og kulturuttrykk. De viser også kompetanse når de bruker digitale verktøy, medier og ulike kilder på en selvstendig, kritisk og ansvarlig måte.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst gjennom å ta i bruk varierte strategier og læringsressurser for å tilegne seg og vise kompetanse i faget, og gjennom å la elevene få være nysgjerrige, kreative og aktivt kunnskapssøkende. Læreren skal være i dialog med elevene om utviklingen deres i kommunikasjon og kultur 1, og elevene skal få mulighet til å prøve seg fram. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å sette ord på hva de opplever at de får til, og reflektere over egen faglige utvikling. Læreren skal gi veiledning om videre læring, slik at elevene kan bruke veiledningen for å utvikle kompetansen sin i kommunikasjon og kultur 1.

Standpunktvurdering

Standpunkt karakteren skal være uttrykk for den samlede kompetansen eleven har ved avslutningen av opplæringen etter kommunikasjon og kultur 1. Læreren skal planlegge og legge til rette for at eleven får vist kompetansen sin på varierte måter som inkluderer forståelse, refleksjon og kritisk tenkning, i ulike sammenhenger. Læreren skal sette karakter i kommunikasjon og kultur 1 basert på den samlede kompetansen eleven har vist ved å utforske et bredt utvalg kulturuttrykk ved hjelp av teorier og metoder, ved å utforske sammenhengen mellom kommunikasjon og kultur, og ved å utvikle tekster tilpasset formål, mottaker og kulturkontekst.

Kompetansemål og vurdering kommunikasjon og kultur 2

Kompetansemål etter kommunikasjon og kultur 2

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- gjøre rede for og bruke teorier om diskurs, sjanger, estetikk, retorikk og litteratur
- utforske og beskrive hvordan tekstkulturer utvikles og endres
- analysere og sammenligne hvordan tekster blir komponert av grammatiske, tekstuelle og estetiske elementer
- tolke og drøfte hvordan tekster bidrar til å skape, bevare og utfordre kulturers virkelighetsforståelse
- utforske og analysere hvordan kulturelle normer og verdier uttrykkes gjennom kommunikasjon
- analysere og drøfte hvordan endring i kommunikasjonsteknologi påvirker utforming og mottagelse av tekst
- utvikle og presentere egne tekster tilpasset ulike kommunikasjonssituasjoner
- planlegge og vurdere egen og andres kommunikasjon
- planlegge, gjennomføre og presentere en sammenlignende analyse av et selvvalgt tekstutvalg
- vurdere kilders relevans og troverdighet og bruke dem på en etterrettelig måte

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i kommunikasjon og kultur 2. Elevene viser og utvikler kompetanse i faget når de kommuniserer skriftlig og muntlig, tilpasset kommunikasjonssituasjonen. Videre viser og utvikler de kompetanse når de bruker fagbegreper og teorier i analyser, vurderinger og drøftinger av kjente og ukjente tekster, og når de bruker digitale verktøy, medier og kilder på en selvstendig, kritisk og ansvarlig måte.☒

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst gjennom varierte muntlige, skriftlige og praktiske måter å tilegne seg og vise kompetanse i faget på. Læreren skal også fremme lærelyst gjennom å la elevene få være nysgjerrige, utforskende og aktivt kunnskapssøkende. Læreren skal være i dialog med elevene om utviklingen deres i kommunikasjon og kultur 2, og elevene skal få mulighet til å prøve seg fram. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å sette ord på hva de opplever at de får til, og reflektere over egen faglige utvikling. Læreren skal gi veiledning om videre læring, slik at elevene kan bruke veiledningen for å utvikle kompetansen sin i kommunikasjon og kultur 2.☒

Standpunktvurdering

Standpunkt karakteren skal være uttrykk for den samlede kompetansen eleven har ved avslutningen av opplæringen etter kommunikasjon og kultur 2.

Læreren skal planlegge og legge til rette for at eleven får vist kompetansen sin på varierte måter som inkluderer forståelse, refleksjon og kritisk tenkning, i ulike sammenhenger. Læreren skal sette karakter i kommunikasjon og kultur 2 basert på den samlede kompetansen eleven har vist å utforske, analysere og drøfte et bredt utvalg tekster i et kommunikativt perspektiv ved hjelp av relevante teorier og metoder, og ved å utvikle tekster tilpasset formål og mottakergruppe.

Kompetansemål og vurdering kommunikasjon og kultur 3

Kompetansemål etter kommunikasjon og kultur 3

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- gjøre rede for og bruke teorier om diskurs, semiotikk, pragmatikk og kultur
- analysere og drøfte hvordan kommunikasjon påvirkes av sosiale faktorer og kulturelle verdier
- analysere forholdet mellom kommunikasjon og makt i lokale og globale sammenhenger
- analysere og sammenligne språklige mønstre og samtaleformer
- tolke og drøfte hvordan kommunikasjonsteknologi påvirker mellommenneskelige relasjoner og selvrepresentasjon
- analysere og reflektere over kulturuttrykks rolle i identitetsdannelse
- drøfte og sammenligne hvordan tekster skaper, bevarer og utfordrer kulturers virkelighetsforståelse
- analysere samspillet mellom verbale og ikke-verbale uttrykksformer i ulike kommunikasjonsprosesser
- reflektere over og drøfte interkulturell kommunikasjon
- planlegge og vurdere egen og andres kommunikasjon
- planlegge, gjennomføre og presentere et selvvalgt faglig emne
- vurdere kilders relevans og troverdighet og bruke dem på en etterrettelig måte

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i kommunikasjon og kultur 3. Elevene viser og utvikler kompetanse i faget når de kommuniserer og samhandler skriftlig og muntlig, tilpasset kommunikasjonssituasjonen. Videre viser og utvikler de kompetanse når de bruker fagbegreper og teorier i analyser, vurderinger og drøftinger av kjente og ukjente tekster og kulturuttrykk, og når de bruker digitale verktøy, medier og kilder på en selvstendig, kritisk og ansvarlig måte.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst gjennom varierte muntlige, skriftlige og praktiske måter å tilegne seg og vise kompetanse i faget på, og gjennom å la elevene få være nysgjerrige, utforskende og aktivt kunnskapssøkende. Læreren skal være i dialog med elevene om utviklingen deres i kommunikasjon og kultur 3, og elevene skal få mulighet til å prøve seg fram. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å sette ord på hva de opplever at de får til, og reflektere over egen faglige utvikling. Læreren skal gi veiledning om videre læring, slik at elevene kan bruke veiledningen for å utvikle kompetansen sin i kommunikasjon og kultur 3.

Standpunktvurdering

Standpunkt karakteren skal være uttrykk for den samlede kompetansen eleven har ved avslutningen av opplæringen etter kommunikasjon og kultur 3. Læreren skal planlegge og legge til rette for at eleven får vist kompetansen sin på varierte måter som inkluderer forståelse, refleksjon og kritisk tenkning, i ulike sammenhenger. Læreren skal sette karakter i kommunikasjon og kultur 3 basert på den samlede kompetansen eleven har vist ved å utforske, analysere og drøfte et bredt utvalg tekster i et kommunikativt perspektiv ved hjelp av relevante teorier og metoder, og ved å skape tekster tilpasset formål og mottakergruppe.

Vurderingsordning

Standpunktvurdering

Kommunikasjon og kultur 1: Elevene skal ha én standpunkt karakter

Kommunikasjon og kultur 2: Elevene skal ha én standpunkt karakter

Kommunikasjon og kultur 3: Elevene skal ha én standpunkt karakter

Eksamen for elever

Kommunikasjon og kultur 1: Eleven kan trekkes ut til en muntlig eksamen. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.

Kommunikasjon og kultur 2: Eleven kan trekkes ut til en skriftlig eksamen eller en muntlig eksamen. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt. Muntlig eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.

Kommunikasjon og kultur 3: Eleven kan trekkes ut til en skriftlig eksamen eller en muntlig-praktisk eksamen. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt. Muntlig-praktisk eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.

Eksamen for privatister

Kommunikasjon og kultur 1: Privatisten skal opp til en muntlig eksamen. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.☒☒

Kommunikasjon og kultur 2: Privatisten skal opp til en skriftlig eksamen. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt.

Kommunikasjon og kultur 3: Privatisten skal opp til en skriftlig eksamen. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt.☒